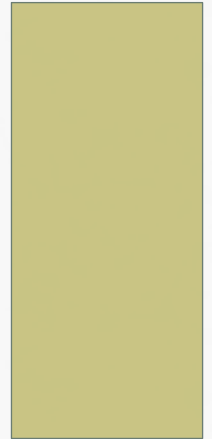

„Kui õpilased ei oska oma igapäeva elus ära tunda probleeme, neid analüüsida ja lahendada, ei ole mingit tähtsust kui palju neist lõpetab, kas nende lõpueksamite skoorid kasvasid 20 punkti või et nad on teiste riikide õpilastest füüsiliselt targemad“ (Glickman, 1993)

HEA KOOLI RAJALEIDJAD

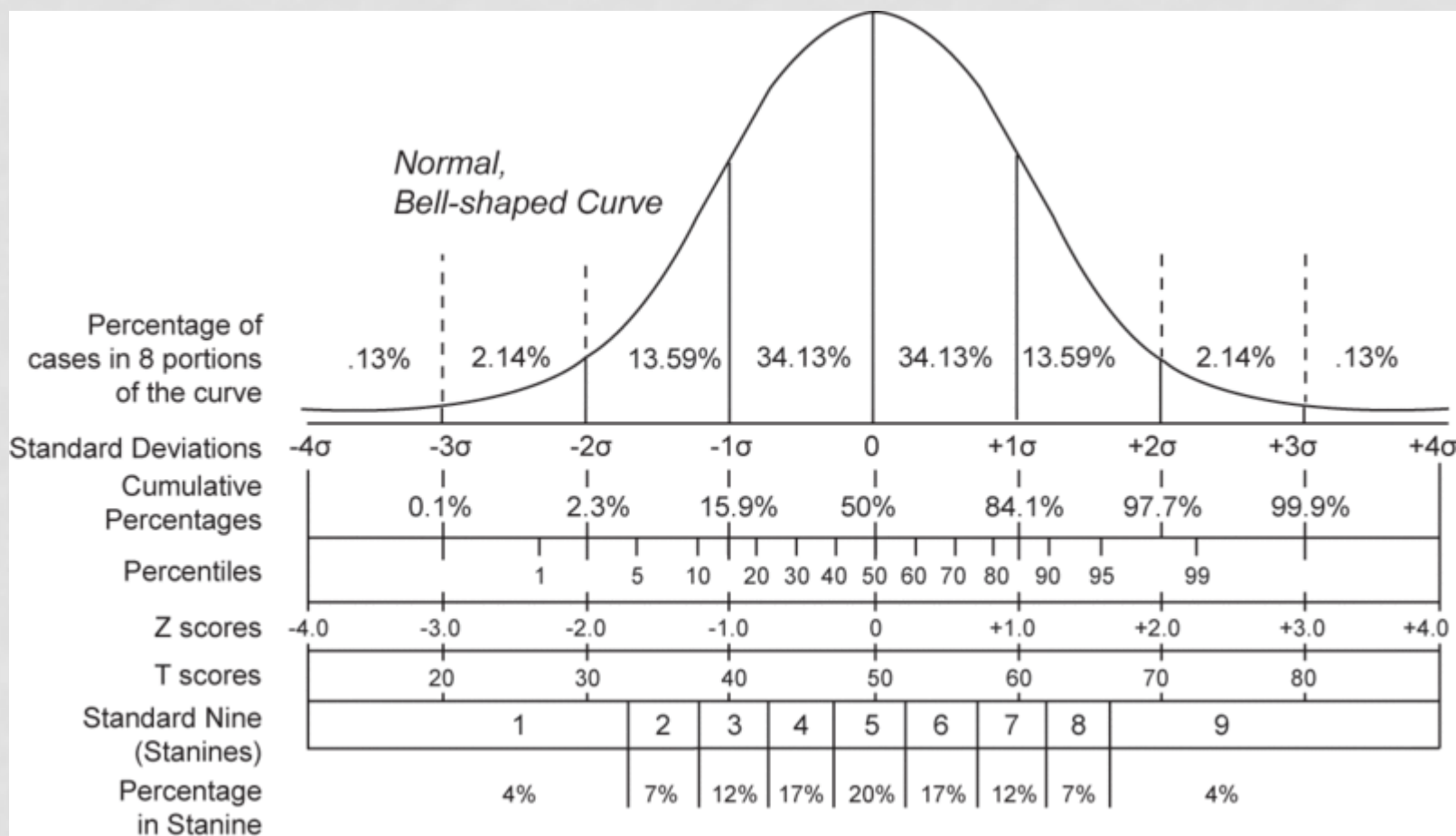
MARGUS TÕNISSAAR, PHD
PROF HALLIKI HARRO-LOIT

EDETABELITEST

KOOLID JAGUNEVAD ERINEVATESSE LIIGADESSE

KONKURSS „HEA KOOLI RAJALEIDJA“

Hea kooli mudeli 4 põhivaldkonda:

- õppe- ja kasvatustöö;
- õppimist ja kasvamist toetav koolikeskkond;
- juhtimine ja eestvedamine;
- koostöö ja head suhted eri osapoolte vahel.

Kõikide enda jaoks oluliste aspektide puhul paluti kirjeldada tuginedes küsimustele:

- Kus ja kuidas teie kool valitud aspektidega tegeleb? Palume esitada oma tõendusmaterjal, et kool valitud aspektidega tegeleb (küsitlused, vaatlused, videod, pildimaterjal jne).
- Millised andmed ja nende kogumise viisid võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt hinnata, et nende aspektidega tegelemine on tulemuslik?
- Kas ja kuidas on planeeritud kitsaskohtadega tegelemine?
- Miks otsustasite oma kooli hindamisel valida just need aspektid ja miks jätsite teised kõrvale?

MIS MEELDIS

- Leidub originaalseid ja innovaatilisi tegevusi
- Kooli juhtkond veab hindamist
- Tõenditest ollakse huvitatud ja tegeliku olukorra kohta tahetakse teada saada
- Huvitavad indikaatorid
- Üritatakse mõõta ja hinnata vaatamata oskuste puudumisele
- Sooviti võrdlevat analüüsi teiste omataoliste koolidega

ENAMLEVINUD PROBLEEMID

- Andmeid esitatakse vähe, aspekte kirjeldatakse tegevuste kaudu
- Tehakse väga palju tegevusi, aga nende efektiivsust ei ole võimalik hinnata
- Hindamise väljundeid teha vähem, aga efektiivsemalt
- Tegevused võiksid olla prioriteetide järgi
- Valikuvõimaluste märkamine
- Räägitakse andmetest aga neid ei esitata
- Indikaatoriteks valdavalt rahuloluküsitlused
- Kooli inimeste ja partnerite vähene kaasatus
- n, p, r

Aspekt – tegevused, sh hindamine

Eesmärgid – indikaatorid – hindamine – tulemused – interpreteerimine – eesmärgid - tegevused

ENESEHINDAMISE OLULISEMAD TEEMAD KIRJANDUSES

- Enesehindamise eesmärgid: aruandekohustus vs kooli arendamine
- Enesehindamise vorm: protsessi hindamine vs mehaaniline tulemustele orienteeritud lähenemine
- Protseduur: juhtimise vahend vs jagatud ja kokkulepitud eesmärgid
- Organisatsioonikultuurist sõltuv lähenemine: piisav on enda teadmised ja kogemused vs väline koolitus ja toetus

Blok et al, 2008

ENESEHINDAMISE UURIMUSTEST

- Eneseanalüüsi raportid ei kipu andma vastuseid küsimustele, mida algselt formuleeriti
- Eneseanalüüs on nii raske, et selle teostamiseks on vaja välist toetust
- Piirduakse liiga väheste aspektidega
- Tulemuste valiidsust on raske hinnata ning kokkulangevus küsimuste, meetodi, tulemuste ja järelduste osas on ebapiisav
- Enesehindamine ei kipu olema tõhus vahend aruandluse või kooli arendamise jaoks: naiivne lähenemine, hindamise reliaablus ja valiidsus madal, hindamiseks vähe inimjõudu ja aega
- Koolid ei suuda formuleerida sobilikke uurimisküsimusi, operatsionaliseerida võtmekontseptsioone, valida ja luua valiidsid instrumente, analüüsida suurt hulka andmeid ja formuleerida järeldusi
- Vastutus tihti ebaselge: kas ainult juhtide või ka õpetajate vastutus
- Konsultandid koolide abistamiseks ei pruugi samuti omada piisavalt oskusi

Blok et al, 2008

- Osalejate jaoks positiivne, annab enda kooli kohta rohkem teadmisi, positiivne mõju koolikultuurile, nt tolereeritakse tundide küllastusi, filmimist

Davies ja Rudd, 2000

ENESEHINDAMISE EFEKTIIVSUSE OLULISED NÄITAJAD I

- Kõigile osalistele läbipaistev
- Kooli töötajad peavad olema avatud kriitikale ja tagasisidele
- Mõõtevahendid peavad olema väga kvaliteetsed
- Kooli käes peab olema vastutus tulemuste ja nende põhjal tehtavate järelduste üle
- Enesehindamist tuleks läbi viia regulaarselt iga 3 või 5 aasta järel

Hendriks et al, 2002

- Enesehindamise alguses peab partnerite vahel olema selgus eesmärkides, mis aitab tõhustada õpetajate, õpilaste, lastevanemate ja kogukonna kaasamist
- Kvaliteedi hindamise kriteeriumid peavad olema paigas
- Iga kool võib kehtestada enda kriteeriumid. See aitab selgitada partnerite nägemust ja ootusi koolile, kuid valiidsus võib kannatada

Kyriakides ja Campbell, 2004

ENESEHINDAMISE EFEKTIIVSUSE OLULISED NÄITAJAD II

- Kvaliteeti tõstab see kui enesehindamist kombineerida teiste meetoditega nagu välishindamine

Nivo, 2001

- Enesehindamine tõstab osalejate professionaalsust, kuid seda ei tohiks tehta formaalselt

Simons, 1987

- Väliselt initsieeritud eneseanalüüs vähendab kooli pühendumist, mis võib takistada ühiste eesmärkide ja vastutuse võtmist

Ball, 2003

- Riiklik hindamise mudel võib panna koole muutuma liiga sarnaseks

DiMaggio ja Powell, 1983

- **Õpilaste progress on igasuguse kooli kvaliteedi hindamise asendamatu element.** Selle asemel keskendutakse aga hea hariduse eeldustele ja minnakse raskematest teemadest mööda

Blok et al, 2008

KONKURSS „HEA LASTEAIA RAJALEIDJAD“

- 14 lasteaeda
- Väga põhjalikud tööd ja mõned napid tööd, millest on näha, et lasteaed on väärtuskasvatuse raja alguses
- Tänapäevaks on palju lasteaedu, kelle väärtusarenduse alase kogemusest tasuks õppida Eesti ühiskonnale

IGA LAPSE INDIVIDUAALSE ARENGU TOETAMISEL ON LASTEAEDADEL KOOLIDE EES EELISEID, SEE SELGUS KA KONKURSITÖÖDEST

- Ei ole (standardiseeritud) ainetunde, mis tõenäoliselt võimaldab AEGA tõhusamalt kasutada
- Tegevuste läbi õppimine kestab nii kaua kui iga laps õppimiseks vajab.
- Kontakt vanematega on igapäevane
- Ei ole vaja panna lapsi pingeritta
- Tööaeg ja -kohad võimaldavad õpetajate paremat omavehelist suhtust?

KUIDAS LASTEAIAD ANALÜÜSI TEGID?

ANALÜÜSIASTMED:

1. Kirjeldused tegevustest, mis on selge ja traditsioonilise väärtuskommunikatsiooni eemsärgiga (nt. Perede üritused)

Küsimus edaspidiseks: kuidas me teame, et kommunikeerisime ikka soovitud väärtusi? Kui palju selliste ürituste ja tegevuste kõrval on refleksiooni- ja arutlemisvõimalusi?

2. Tegevuste kirjeldus, kus otsest väärtuste kommunikatsiooni pole, aga tegevus või selle käigus saadud oskus täiendab laste maailmapilti (ühistranspordiga matkale)

ANALÜÜSIASTMED 2

3. Regulaarne andmete kogumine, kõige enam tagasiside- ja rahuoluküsimustikud.

Lisatud küsimustikud võimaldavad koos edasi arutada, kuidas küsimustikke veelgi tõhusamaks muuta?

Konkursile ei esitatud andmete tõlgendamist

4. Paljudes töödes oli analüüsitud, **kuidas** erinevad meetodid – eeskätt mängud, aga ka draamaõpe, rollimängud, õuesõpe, probleemide lahendamine laste endi poolt – aitavad kaasa intensiivsele laste arendamisele

Koos võiks arutada: kas ja kuidas laste sotsiaalsete oskuste arengut saab tõenduspõhiselt jälgida?

ANALÜÜSIASTMED 3

Töötajate motiveerimise ja juhtimise kriitilise analüüsi puhul on olemas tänu põhjalikele konkursitöödele võimalus küsida edasi: kuidas terve hulk lasteaedu saab piiratud ressursi tingimustes teha siiski väga head tööd?

KUIDAS EDASI?

- Kellegagi koos (ülikooliga?)
- Konkursid lahus
- Konsensus eesmärkide vahel
- Hindamine enda, mitte konkursi või millegi muu pärast
- Avatus, koostööle läbipaistvusele ja usaldusele orienteeritud kliima
- Enese- ja välishindajad peavad hindamist õppima, sh kuidas hindamistulemusi kasutada ja nende põhjal järeldusi teha, jälgima meetodi, mõõtevahendi ja järelduste sobivust eesmärgiga
- Hindamise tulemuste kasutamine kooli arenduses

TÄNAME!

TARTU ÜLIKOOL
haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskus

KONKURSIL OSALENUD KOOLID JA LASTEAIAD

Koolid

Tallinna Saksa Gümnaasium
Tabivere Gümnaasium
Orava Põhikool
Salme Põhikool
Krootuse Põhikool
Pärnu Kuninga Tänav Põhikool
Valga Põhikool
Peetri Lasteaed-Põhikool
Lüllemäe Põhikool
Tartu Kivilinna Gümnaasium
Valga Jaanikese Kool

Lasteaiaid

Leppneeme lasteaed
Tallinna Linnupesa Lasteaed
Tabasalu lasteaed Tibutare
Luunja Lasteaed Midrimaa
Pirita Lasteaed
Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaed
Tallinna Kivimurru Lasteaed
Lastekeskus Midrimaailm
Pärnu Lasteaed Pillerpall
Lasteaed Väike Päike
Tallinna Mardi Lasteaed (Sõimede
Ühendus)
Pärnu Kadri Tänav Lasteaed
Vastse-Kuuste Lasteaed Kaari

